

BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARINING O‘ZINI – O‘ZI BOSHQARISH KO‘NIKMASINI SHAKLANTRISH

Eshmanova Nodira Nazarkulovna, CHDPU,

“Boshlang‘ich ta‘lim metodikasi” kafedrası katta o‘qituvchisi

Mo‘minov Yo‘lchi Shovkat o‘g‘li, CHDPU,

“Maktabgacha va Boshlang‘ich” ta‘lim fakulteti 3-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz harakatda o‘z-o‘zini ijodiy rivojlantirishni ta‘minlaydigan pedagogik-psixologik xususiyatlarni ko‘rib chiqamiz. Ijodiy o‘z-o‘zini rivojlantirish - bu shaxsiy o‘shish va o‘zini o‘zi takomillashtirish jarayoni bo‘lib, u o‘z ijodiy qobiliyatlarini, o‘zini namoyon qilish va innovatsion fikrlashni rivojlantirishga alohida e‘tibor beradi. Bu sizning ijodiy qobiliyatlaringizni rivojlantirish va kengaytirish, tasavvuringizni rivojlantirish va ijodkorlikdan shaxsiy o‘shish va amalga oshirish vositasi sifatida foydalanishni o‘z ichiga oladi.

Kalit so‘zlar: rivojlantirish, o‘z-o‘zini, shaxsiy o‘shish, innovatsion, fikrlash, kengaytirish, tasavvur, qobiliyat, ijodiy, pedagogik, psixologik, xususiyat, takomillashtirish.

Аннотация: В данной статье мы рассмотрим педагогические и психологические характеристики, обеспечивающие творческое саморазвитие в действии. Творческое саморазвитие — это процесс личностного роста и самосовершенствования, уделяющий особое внимание развитию собственных творческих способностей, самовыражению и новаторскому мышлению. Оно включает в себя развитие и расширение ваших творческих способностей, развитие вашего воображения и использование творчества как средства личностного роста и самореализации.

Ключевые слова: развитие, саморазвитие, личностный рост, новаторское, мышление, расширение, воображение, способности,

творчество, педагогические, психологические, характеристики, совершенствование.

Abstract: *In this article, we will consider the pedagogical and psychological characteristics that ensure creative self-development in action. Creative self-development is a process of personal growth and self-improvement, which pays special attention to the development of one's own creative abilities, self-expression and innovative thinking. It involves the development and expansion of your creative abilities, the development of your imagination and the use of creativity as a means of personal growth and realization.*

Keywords: *development, self, personal growth, innovative, thinking, expansion, imagination, ability, creative, pedagogical, psychological, characteristic, improvement.*

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning BMT Bosh Assambleyasining 2017 yil 19 sentyabrdagi 72-sessiyasida so‘zlagan nutqida: «... Bizning asosiy vazifamiz – yoshlarning o‘z salohiyatini namoyon qilishi uchun zarur sharoitlar yaratish, zo‘ravonlik g‘oyasi «virusi» tarqalishining oldini olishdir. Buning uchun yosh avlodni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash, uning huquq va manfaatlarini himoya qilish borasidagi ko‘p tomonlama hamkorlikni rivojlantirish lozim, deb hisoblaymiz. Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari yetakchi ya’ni olg‘a intiluvchan bo‘lishi lozim. Chunki ichki xissiyotga berilib o‘rtoqlari orasida o‘zini erkin tuta olmasa ustoz u bolaning qirralarini ochishi kerak. Bu uchun pedagog ham psixologiyadan xabari bolmog‘i kerak. Kasbga doir topshiriq va vazifalarni yaratish, o‘quv-tarbiya jarayonini boshqarishda pedagogik-psixologik yondashish ta’lim-tarbiyani modellashtirish to‘g‘risidagi ma’lumotlar ham mazmunidan keng o‘rinda foydalanishlari zamonaviy ta’lim tizimi rahbarlarining zimmasiga yuklatilmoqda. Kompetentlik tushunchasi nafaqat aniq bilim va ko‘nikmalar, balki aniq strategiya, mos emotsiya va munosabat shuningdek, butun bir tizimni boshqarish mexanizmi mavjud ekanligi talab etiladigan murakkab amaliy masalalarni hal etish bilan bog‘liq. U o‘z ichiga nafaqat kognitiv tashkil etuvchini, balki qadriyatli yo‘nalganlikning motivatsion, etik, ijtimoiy va ahloqiy tizimlarini ham oladi. Zamonaviy ilmiy

adabiyotlarda o'z-o'zini boshqarish deganda o'sib borayotgan insonga tabiiy va ijtimoiy muhitning ta'siri (ta'siri), madaniyatni keyingi avlodga o'tkazish ma'nosida tushuniladi, ya'ni bilim, ko'nikma, qadriyatlarga ega. muayyan madaniy birlikda (xalq, jamiyat, ijtimoiy qatlam) rivojlangan. O'z-o'zini ijodiy rivojlantirish jarayoni ko'p qirrali va dinamik jarayon bo'lib, unda odamlar o'zlarining kognitiv, hissiy va ijtimoiy qobiliyatlarini oshirishga kirishadilar. Bu jarayon faol ishtirok etish, muammolarni hal qilish, o'ziga xos iste'dod va qobiliyatlarni rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Ta'lim va pedagogika haqida gap ketganda, o'z-o'zini ijodiy rivojlantirishni rag'batlantirish muhim ahamiyatga ega, chunki u odamlarga butun umr davomida o'rganuvchilar va moslashuvchan muammolarni hal qilish imkoniyatini beradi. Ushbu maqolada biz harakatda o'z-o'zini ijodiy rivojlantirishni ta'minlaydigan pedagogik-psixologik xususiyatlarni ko'rib chiqamiz. Ijodiy o'z-o'zini rivojlantirish - bu shaxsiy o'sish va o'zini o'zi takomillashtirish jarayoni bo'lib, u o'z ijodiy qobiliyatlarini, o'zini namoyon qilish va innovatsion fikirlashni rivojlantirishga alohida e'tibor beradi. Bu sizning ijodiy qobiliyatlaringizni rivojlantirish va kengaytirish, tasavvuringizni rivojlantirish va ijodkorlikdan shaxsiy o'sish va amalga oshirish vositasi sifatida foydalanishni o'z ichiga oladi. Bu erda ijodiy o'z-o'zini rivojlantirish uchun ba'zi asosiy tamoyillar va strategiyalar: O'z-o'zini ijodiy rivojlantirish o'z-o'zini amalga oshirish g'oyasiga asoslanadi, bu tushuncha Avraam Maslou tomonidan ommalashtirilgan. Bu ichki motivatsiya va shaxsiy o'sishga bo'lgan ishtiyoq bilan boshqariladigan o'z salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishni talab qiladi. Ta'lim kontekstida o'z-o'zini ijodiy rivojlantirish quyidagi tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi: Ichki motivatsiya. O'z-o'zini ijodiy rivojlantirish, agar u ichki motivatsiya bilan boshqarilsa, eng samarali hisoblanadi. O'quvchilarda mavzuga chinakam qiziqish bo'lsa yoki o'zini yaxshilashga shaxsiy xohish bo'lsa, o'z-o'zini boshqarish bilan shug'ullanish ehtimoli ko'proq.

O'zini o'zi boshqarish – ma'naviyatning keng miqyosli vazifalaridan biri sifatida har bir shaxs va butun jamiyatni to'g'ri yo'lga solish uchun xizmat qiladi. Ahloqiy ma'nodagi o'zini o'zi boshqarish odamlardagi nafsni jilovlash, salbiy oqibatlariga olib keladigan xatti-harakatlarning oldini olish, individning o'zini o'zi

boshqarishi, axloqning insonparvar me'yorlarini hayotga tatbiq etish kabi masalalarni hal etishga qaratilgani bilan muhimdir.

Bunda odamlarning axloqi va o'zaro munosabatlari jamiyat fikri hamda shaxsning axloqiy o'z-o'zini baholashi asosida ma'qullash yoki tanbeh berish yordamida boshqariladi. O'zini o'zi boshqarish ildizlari qadimgi davrlarga borib taqaladi. Qadimgi Rimdayoq bu boshqarish turi mustaqil faoliyat sifatida tan olingan. O'zini o'zi boshqarish, avvalo, qon-qardosh jamoa – oilada shakllanadi. O'zini o'zi boshqarish ma'naviy hayotda ham keng tarqalgan bo'lib, mahalliy o'zini o'zi boshqarish, shaxs o'zini o'zi boshqarishi, oila o'zini o'zi boshqarishi va hokazo mavjud. O'zini o'zi boshqarish xalq turmush tarziga ham o'z ta'sirini ko'rsatadi. Siyosiy jihatdan o'zini o'zi boshqarish esa turli jamoat birlashmalari, nodavlat tashkilotlari faoliyatida o'z ifodasini topadi. O'zini o'zi boshqarish – bu ijtimoiy ishlar yuzasidan yig'ilishda kelishib yoki saylangan vakillar yordamida qarorlar qabul qilishdir. Shuningdek, mamlakatimizda mahalla o'zini o'zi boshqarish tuzilmasi sifatida oiladan fuqarolik jamiyatiga o'tish uchun axloqiy ko'priklar vazifasini o'taydi. Bunday tuzilma, o'ziga xos noyob ijtimoiy institut G'arb olamida yo'q. Bu hol mamlakatimizda fuqarolik jamiyatiga o'tish jarayonining jadallashuvi va oson kechishiga xizmat qiladi. Shu ma'noda, mahallani o'zini o'zi boshqarish maktabi, ta'bir joiz bo'lsa, demokratiya darsxonasi, deb atash mumkin.

O'z-o'zini boshqarish yoki ishchilarning o'zini-o'zi boshqarishi odatda ishchilar kooperativlari, ishchilar kengashlari, ishtirokchi iqtisodiyot va shunga o'xshash tuzilmalarda qo'llanadigan qaror qabul qilish modelidir, bu yerda ish joyi rahbarsiz boshqariladi. O'z-o'zini boshqarish, an'anaviy mehnatni tashkil etishdan farqli o'laroq, xodimlarning ish joyida o'z qo'llari bilan qaror qabul qilishlari, jumladan, mijozlar bilan munosabatlar, umumiy ishlab chiqarish usullari, ish jadvali va mehnat taqsimoti ko'zda tutiladi. O'quvchilar nimani va qanday o'rganishlari haqida tanlash huquqiga ega bo'lishi kerak. Avtonomiya o'z ta'lim yo'lini egalik qilish va nazorat qilish tuyg'usini rivojlantiradi. O'z-o'zini tartibga solish. O'z-o'zini ijodiy rivojlantirish kuchli o'zini o'zi boshqarish qobiliyatlarini talab qiladi. O'quvchilar maqsadlar qo'yishlari, o'rganish yo'llarini rejalashtirishlari va ularning

taraqqiyotini kuzatishlari kerak. Ushbu o'z-o'zini tartibga solish butun umr davomida o'rganish uchun zarur bo'lgan metakognitiv qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar yangi g'oyalarni sinab ko'rish, xato qilish va tajribalarini o'rganish uchun imkoniyatlarga muhtoj. Kerol Dvek ta'riflaganidek, o'sish tafakkuri bu jarayonda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Inson taraqqiyoti murakkab dialektik jarayondir. Rivojlanishning turli yosh bosqichlarida o'zigaxos sifat xususiyatlariga ega. Kichik maktab o'quvchisining yosh xususiyatlari quyidagilar bilan belgilanadi: bolaning oiladagi va maktabdagi mavqeining o'zgarishi, ta'lim va tarbiya shakllarining o'zgarishi, uning faoliyatining yangi turlari va nihoyat, tananing etukligining ba'zi xususiyatlari; ya'ni yosh biologik emas, balki ijtimoiy kategoriyadir. Kichik maktab yoshi (7 yoshdan 11 yoshgacha) boshlang'ich maktab ta'limi yillariga to'g'ri keladi va bolaning jismoniy va aqliy kuchini rivojlantirish uchun qulaydir. Bu yosh tasavvur funktsiyalarining faollashishi bilan tavsiflanadi, birinchi navbatda qayta yaratish, keyin esa ijodiy. Kichik maktab o'quvchisi, K. D. Ushinskiyning so'zlariga ko'ra, «tovushlar, ranglar, shakllar haqida o'ylaydi». dan: Birinchi sinf o'quvchilari maktabga kirishda boshdan kechiradigan asosiy narsa bu maktab hayotiga, ularning maktab ishlariga qiziqishning ortishi. Bolaning aqliy harakatga tayyorligini qo'llab-quvvatlash va uning faol kognitiv faoliyat qobiliyatini, tinglash, fikr yuritish va o'qituvchining savollariga javob berish qobiliyatini rivojlantirish muhimdir. Maktabning birinchi yilidayoq kichik yoshdagi maktab o'quvchilarining kognitiv faoliyati tabiatida, muloqot va xatti-harakatlarda sezilarli o'zgarishlar ro'y beradi. Maktabga kirgandan so'ng bolaning ijtimoiy mavqeining keskin o'zgarishi uning yangi majburiyatlarga (o'qish, ijtimoiy foydali ish), yangi munosabatlarga (o'qituvchi, do'stlar bilan) va yangi huquqlarga (hurmat qilish huquqi) ega bo'lishida ifodalanadi. uning ijtimoiy vazifalari va tarbiyaviy vazifalari). Bu davrda bolaning ichki mavqei mustaqillik, biznesga jiddiy munosabatda bo'lish va o'z-o'zini qadrlashning alohida tuyg'usida namoyon bo'ladi. Boshlang'ich sinf o'quvchisi odatda dunyoga kognitiv munosabat bilan ajralib turadi. Bunday qiziquvchan yo'nalish ob'ektiv maqsadga ega. Har bir narsaga qiziqish bolaning hayotiy tajribasini kengaytiradi, uni turli xil faoliyat turlari bilan tanishtiradi va uning

turli qobiliyatlarini faollashtiradi. Kichik maktab o'quvchisi quyidagilar bilan tavsiflanadi: qidiruv faolligi, yuqori sezuvchanlik, qo'zg'atuvchining yangiligiga, vaziyatga sezgirlik, oddiy narsada yangi narsani kashf qilish, o'rganilayotgan yangi narsaga (predmet, sifat) nisbatan yuqori selektivlik. Kichik o'quvchi uchun taklif qilingan va mustaqil ravishda ko'rilgan muammolarni hal qilish ko'pincha o'ziga xoslikning namoyon bo'lishi bilan birga keladi. Bu o'xshashlik, o'ziga xoslik va g'ayrioddiylik darajasini ifodalovchi ijodkorlikning yana bir muhim tarkibiy qismidir. Kichik maktab o'quvchisining ijodiy o'zini-o'zi rivojlantirish jarayonining o'ziga xosligi o'quvchi rivojlanishining butun holati bilan belgilanadi: maktab va o'qituvchi tomonidan tashkil etilgan jamoadagi hayot kichik maktab o'quvchisida murakkab ijtimoiy tuyg'ularning rivojlanishiga olib keladi. eng muhimlarini amaliy o'zlashtirish ijtimoiy xulq-atvor shakllari va qoidalari. Maktabda bilimlarni tizimli egallashga o'tish boshlang'ich sinf o'quvchisining shaxsini shakllantiradigan, uning ijodiy va kognitiv jarayonlarini bosqichma-bosqich tiklaydigan asosiy haqiqatdir.

Boshlang'ich maktab yoshida tasavvurni alohida rivojlantirish kerak. Bu davrda xayol ayniqsa jadal rivojlanadi va agar kichik maktab o'quvchisining tasavvuri aniq rivojlanmagan bo'lsa, keyinchalik bu funktsiyaning tez pasayishi sodir bo'ladi. Shaxsning xayolparastlik qobiliyatining pasayishi bilan birga, shaxs kambag'allashadi, ijodiy firflash imkoniyatlari pasayadi, san'atga, fanga va hokazolarga qiziqish yo'qoladi.

L. S. Vygotskiyning firiga ko'ra, tasavvur bolaning quyidagi faoliyatini ta'minlaydi:

- imidjni, faoliyatining yakuniy natijasini yaratish;
- noaniq vaziyatlarda xatti-harakatlar dasturini yaratish, faoliyat o'rnini bosuvchi tasvirlarni yaratish;
- tasvirlangan ob'ektlarning tasvirlarini yaratish

Ijodkorlikni belgilovchi olimlar pozitsiyasiga amal qilish.

Rivojlanishi kichik maktab o'quvchilariga ijodiy faoliyatni o'rgatish natijasi bo'lgan mustaqil omil sifatida biz kichik maktab o'quvchilarining ijodiy

qobiliyatlarining quyidagi tarkibiy qismlarini ajratib ko'rsatishimiz mumkin, masalan:

- ijodiy fikrlash;
- ijodiy tasavvur;
- ijodiy faoliyatni tashkil etish usullarini qo'llash.

Hozirgi vaqtda bolalarning yoshga bog'liq qobiliyatlari haqidagi an'anaviy tarzda o'rnatilgan g'oyalar qayta ko'rib chiqilmoqda. Xususan, boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning asosiy xususiyatlarining xususiyatlari 15-20 yil oldin berilganlardan sezilarli darajada farq qiladi. Boshlang'ich sinflrda ta'limning tabiati sezilarli darajada o'zgarishi bilanoq, eng kichik maktab o'quvchisi ilgari o'ylanganidan ancha yuqori darajadagi mavhum firlash qobiliyatiga ega ekanligi ma'lum bo'ldi. Yosh xususiyatlarini qayta ko'rib chiqish, ayniqsa so'nggi yillarda, akseleratsiya (lotincha - «tezlashtirish») - bolalar va maktab o'quvchilarining jismoniy va aqliy rivojlanishining progressive tezlashishi bilan bog'liq. Ular tezroq o'sadi va rivojlanadi va bir necha kishiga qaraganda aqliy va intellektual rivojlanishning yuqori darajasiga erishadi o'n yillar oldin. Bularning barchasi yosh xususiyatlarining xususiyatlarini, ba'zi tadqiqotchilarning firiga ko'ra, shartli, moslashuvchan va dinamik qiladi. Maktab o'quvchisining shaxsiy o'zini-o'zi rivojlantirishi haqida gapirganda, biz yagona ta'lim makonida u bilan birga rivojlanadigan o'qituvchining pozitsiyasining muhimligini alohida ta'kidlashimiz kerak. Kichik yoshdagi maktab o'quvchilarining o'quv va kognitiv faoliyatini kattalar tomonidan tashkil etish asosan ularning kuzatuvchanligi, e'tibori va mustaqilligini rivojlantirishga qaratilgan. O'qituvchining vizual va obrazli xotiraga tayanishi ko'p detallarga ega bo'lgan aniq ob'ektlarni osongina eslab qolish imkonini beradi. Aniq va mavhum materialning uyg'unligi ularning nazariy tafakkurini bosqichma-bosqich rag'batlantirish va rivojlantirish imkonini beradi. Boshlang'ich maktab o'quvchilari bilan o'quv-tarbiyaviy ishlarda yosh xususiyatlarini hisobga olish kerak va bu o'quvchilarning xususiyatlari, talablari va imkoniyatlariga mos keladigan pedagogik shakllar, usullar va vositalardan foydalanishni anglatadi. alohida yosh. Ta'lim olayotganlarning individual xususiyatlarini hisobga olish va bu

xususiyatlarga muvofi individual yondashuvni qo'llash kerak. Ijodiy o'z-o'zini rivojlantirishni pedagogik qo'llab-quvvatlashning vazifasi boshlang'ich maktab o'quvchisida, bir tomondan, ma'lum bir yosh bosqichida rivojlanishning yuqori darajasini tavsiflovchi ruhiy xususiyatlar, xususiyatlar va fazilatlarni shakllantirish va rivojlantirishdan iborat. boshqa tomondan, keyingi yosh bosqichiga, aqliy va intellektual rivojlanishning yuqori darajasiga tabiiy o'tishni tayyorlang.

Kichik maktab o'quvchilarining ijodiy o'zini-o'zi rivojlanishini pedagogik qo'llab-quvvatlash quyidagi postulatlariga asoslanishi kerak:

- shaxs aylanmaydi, lekin dastlab kognitiv va ijodiy faoliyatning sub'ekti bo'ladi, shuning uchun sub'ektiv faoliyat tajribasining faol tashuvchisi sifatida o'quvchining individualligi, o'ziga xosligi va o'ziga xosligi ustuvorligi;

- o'quv jarayonini loyihalash va amalga oshirishda har bir o'quvchining sub'ektiv tajribasini aniqlash, o'quv va ijodiy faoliyatning paydo bo'lgan usullarini qayd etish kerak;

- o'qituvchi va talaba o'rtasida tajriba almashishga qaratilgan hamkorlik maxsus tashkil etilgan holda amalga oshiriladi ishtirokchilarning birgalikdagi faoliyati va bolaning ijodiy o'sishiga olib keladi.

Xulosa o'rnida aytish joizki, qiziqish - bilimdagi bo'shliqni to'ldirishga bo'lgan kuchli istak va ular bilan bog'liq bo'lgan ma'lumotni qidirish xatti-harakatlarini anglatadi. Ta'lim jarayonida ijodkorlik va qiziqishni rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, o'qituvchilar uchun har bir o'quvchi o'zlarining kundalik amaliyotlarida ushbu ko'nikmalarni rivojlantirishga qanday yordam berishlari mumkinligi haqida amaliy va foydalanish mumkin bo'lgan metodik tavsiyalarga ehtiyoj sezadi. Quyida o'qituvchilar uchun o'quvchilarda ijodkorlik va qiziqishni rivojlantirish uchun umumiy tavsiyalar va strategiyalar ishlab chiqishga harakat qildik.

1. Ijobiy ta'lim muhitini yarating:

- O'quvchilar o'zlarini xavfsiz his qilishlari va tavakkal qilishlari mumkin bo'lgan sinf muhitini yartish.
- Erkin muloqotni va turli g'oyalar va firlarni hurmat qilishni rag'batlantirish.

2. Tanqidiy firlashni rag'batlantirish:

- O'quvchilardan tanqidiy fir yuritishni va muammolarni hal qilishni talab qiladigan ochiq savollarni ishlab chiqish.

- O'quvchilarni faktlarni eslab qolishdan ko'ra, ma'lumotni tahlil qilish va baholashga undash.

3. Hamkorlikni rivojlantirish:

- Guruh loyihalari va munozaralarni jamoaviy ish va turli istiqbollarni rivojlantirish uchun rag'batlantirish.

- Birgalikda o'rganish umumiy g'oyalar va aqliy hujum orqali ijodkorlikni ilhomlantirishi mumkin.

4. O'quvchilar tanloviga keng imkoniyat yaratish:

- O'quvchilarga ularni qiziqtirgan mavzu yoki loyihalarni tanlash imkoniyatini yaratish.

- Shaxsiylashtirilgan o'rganish ishtirok etish va motivatsiyani oshirishi mumkin.

5. Ijodiy faoliyatni qo'llab quvvatlash:

- Darsda o'quvchilarga rasm chizish, musiqa va amaliy mashg'ulotlarga yo'naltirilgan

topshiriqlar tizimini ishlab chiqish, uni amaliyotga tadbiq etish.

- O'quvchilarga turli xil vositalar orqali o'zlarining ijodiy imkoniyatlarini o'rganishga imkon berish.

Ushbu tavsiyalarni amaliyotga joriy erishda o'quvchining yosh xususiyatlari va ularning o'ziga xos ehtiyojlari inobatga olinsa maqsadga muvofiq bolardi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 6 apreldagi "Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limining davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 187-sonli Qarori // O'zbekiston Respublikasi qonunhujjatlari to'plami, 14 (774)-son.
2. N.A.Mahmudova. O'smirlarda o'z-o'zini baholash orqali mustaqil bilish faolligini rivojlantirish. Namangan 2022 yil.bet-7
3. U.I.Inoyatov, N.A. Muslimov, D.I. Ro'ziyeva, M.X.Usmonboeva. Pedagogika darslik. Toshkent. 2013 yil. Bet-92-93.
4. Sh Shodmonova . Oliy o'quv yurtlari talabalarida mustaqillik tafakkurini shakillantirish va rivojlantirish. Ped. Fan. Dokt...diss.-T;2010.
5. Kamolova, A., & Ergasheva, G. S. Q. (2022). Yosh avlodni tarbiyalashda xalq pedagogikasini manbalarining o'rganishning o'rganishning ilmiy-nazariy asoslari. Science and Education, 3(12), 590-592.
6. Kamolova, A. O. Q., & Husaynova, S. I. (2023). O'smirlar o'rtasida axloqsizlikni oldini olishda pedagogik faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari. Science and Education, 4(2), 969-972.